

Wiskunde 1 Schakel

DOCENTENTEAM

Giovanni Vanroelen

giovanni.vanroelen@uhasselt.be

Andy Snoecx

andy.snoecx@uhasselt.be

Sabine Bertho

sabine.bertho@kuleuven.be

sabine.bertho@uhasselt.be

Programma Wiskunde 1: grote lijnen

Lesweek	Onderwerpen
1 $\rightarrow$ 3	Functies in 1 variabele en 2D-krommen (H1)
2 $\rightarrow$ 6	Afgeleiden en toepassingen (H2)
4 $\rightarrow$ 6	Taylor benaderingsveeltermen (H3)
	1 week HERFSTVAKANTIE

7 $\rightarrow$ 8	Gemengde oefeningen (H1 + H2)
8	PE-TEST WISKUNDE 1
6 $\rightarrow$ 9	Functies in meer veranderlijken (H4)
9 $\rightarrow$ 11	Integralen en toepassingen (H5)
11 $\rightarrow$ 13	Differentiaalvergelijkingen (H6)

Programma Wiskunde 1: grote lijnen

	2 weken KERSTVAKANTIE
	1 week "BLOK"
	3 weken EXAMENS
	LESVRIJE WEEK

CURSUSMATERIAAL

- THEORIECURSUS (naslagwerk met extra voorbeelden)
- OEFENBUNDEL (meebrengen naar elke werksitting!)
- TOLEDO (ondersteunende lesvideo's + extra materiaal)
- FORMULARIUM + CAS REKENTOESTEL

Wiskunde 1 Schakel: EVALUATIE

Eerste examenkans	
LESWEEK 8 (dinsdag 14/11 om 8u30): Schriftelijke PE-test (deelname VERPLICHT !) Leerstof: Hoofdstuk 1 en 2 (focus: oefeningen en toepassingen met mogelijk een inzichtsbijvraagje) Toegelaten hulpmiddelen: formularium en CAS rekentoestel	25%
JANUARI 2024: schriftelijk examen (<u>zelfde stramien</u> als in november) Leerstof: Hoofdstuk 3, 4, 5 en 6 Toegelaten hulpmiddelen: formularium en CAS rekentoestel	75%
Beoordelingscriteria: ZIE eindcompetenties ECTS-fiche (studiegids) !!	

Tweede examenkans (augustus)

VERPLICHT: schriftelijk examen van de leerstof van hoofdstuk 3, 4, 5 en 6

75%

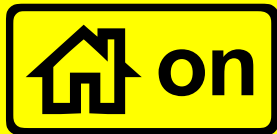
De punten van de PE-test van de 1ste kans blijven behouden **MIT** een score van $\geq 20/50$ op deze test, tenzij je beslist (op de dag van de 2de examenkans) om deel te nemen aan de herkansingstest (na het schriftelijk herexamen). Dan komen de nieuwe punten van de PE-test in de plaats te staan van de oude.

Is je score op de **PE-test** $< 20/50$ is dus de herkansing van deze test ook **VERPLICHT** !

25%

OPGELET !!

AFSPRAAK: het permanent en het werkgeheugen van het rekentoestel moeten **leeg** zijn voor de start van de PE-test en het schriftelijk examen !!!

Bladeren
(Mijn documenten)

Alles wissen
OK !

REGEL VAN DRIE

1. **Durf** fouten maken en vragen stellen!
2. **Focus** je eerst op de **grote lijnen** en dan pas op de details !
3. **Maak** elke week **ZELF** een aantal oefeningen die niet in de les zijn opgelost en **help elkaar** !

Hoofdstuk 1: Functies en 2D-krommen

We zullen 4 soorten krommen bestuderen

1. **Expliciete** krommen (functie) :

$$y = f(x)$$

Cartesisch denken

2. **Impliciete** krommen (relatie) :

$$F(x,y) = 0$$

3. **Parameter**krommen : $\begin{cases} x = x_1(t) \\ y = y_1(t) \end{cases}$

4. **Pool**krommen : $r = r_1(\theta)$

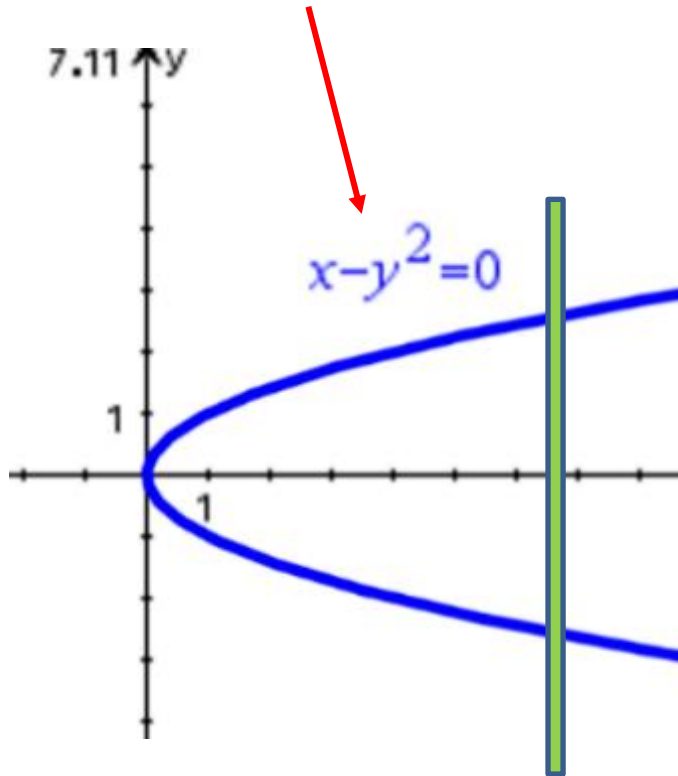

VOLGENDE
WEEK !

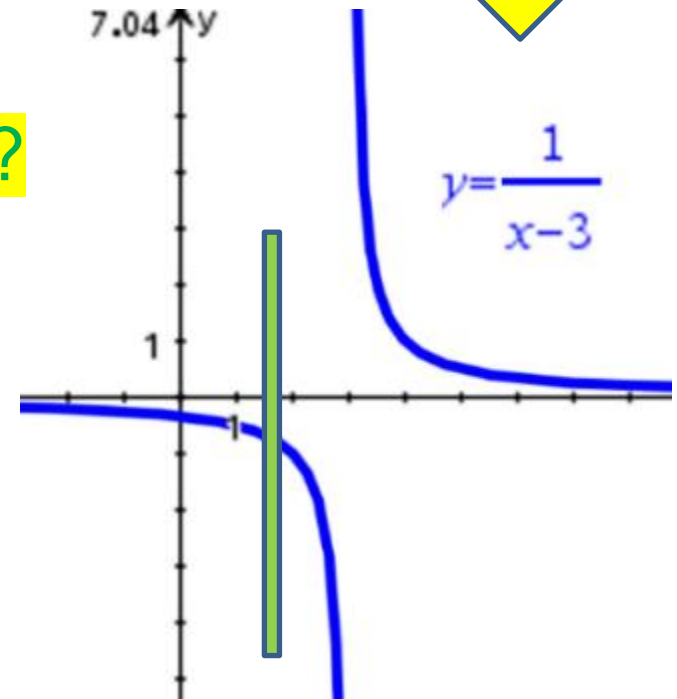

Verskil tss expliciete en impliciete krommen

- Expliciete cartesische functie : $y = f(x)$
- **Impliciete** cartesische relatie : $F(x,y) = 0$

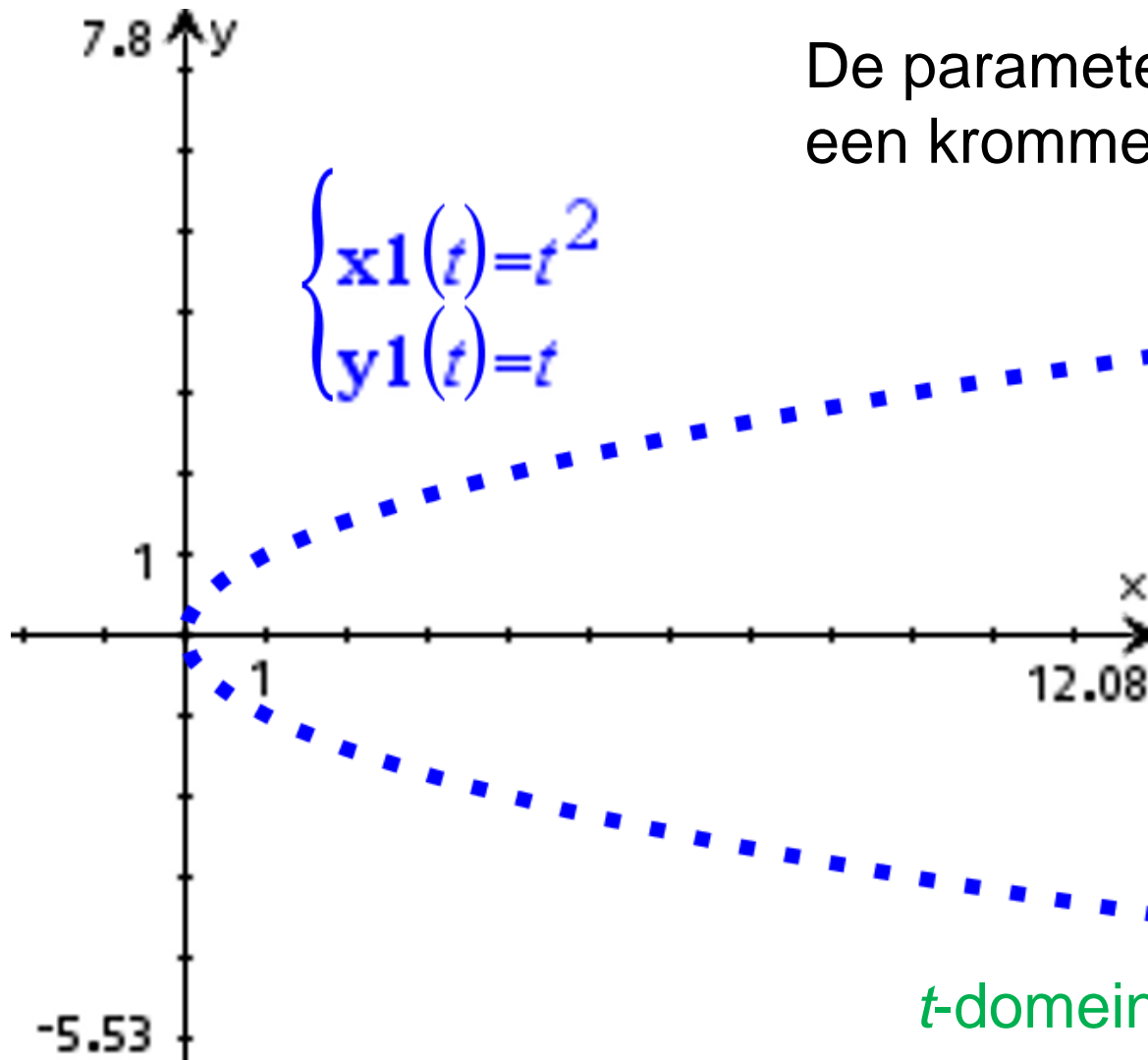
x-domein?

GRAFISCH: bij een expliciete kromme zal elke verticale lijn de grafiek in **hoogstens 1** punt snijden!

Parametervoorstelling = Dynamisch denken!

De parametervoorstelling van een kromme is **NOOIT** uniek !!

“Je kan sneller / trager tekenen of andersom (van boven naar onder)”

t-domein m.b.t. 1 periode ?

Inverteren van functies en krommen

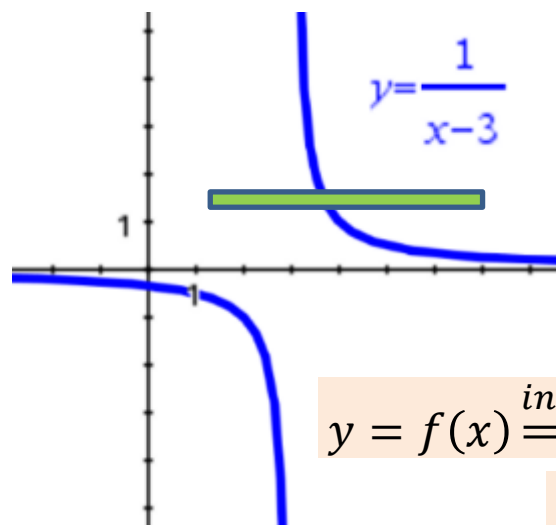
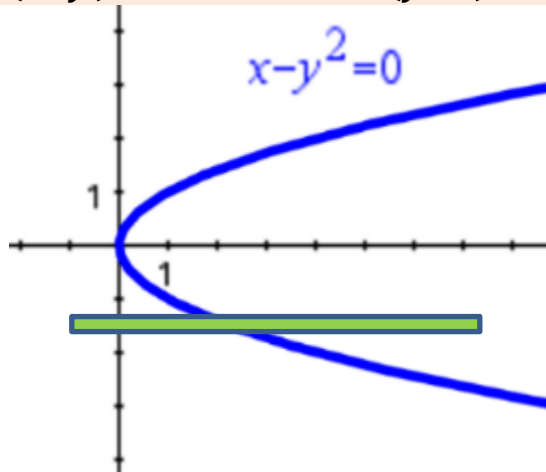
Inverse functies en krommen zijn elkaars **spiegelbeeld** t.o.v. de eerste bissectrice ($y = x$) !

Alleen **injectieve** krommen zijn **uniek** inverteerbaar!

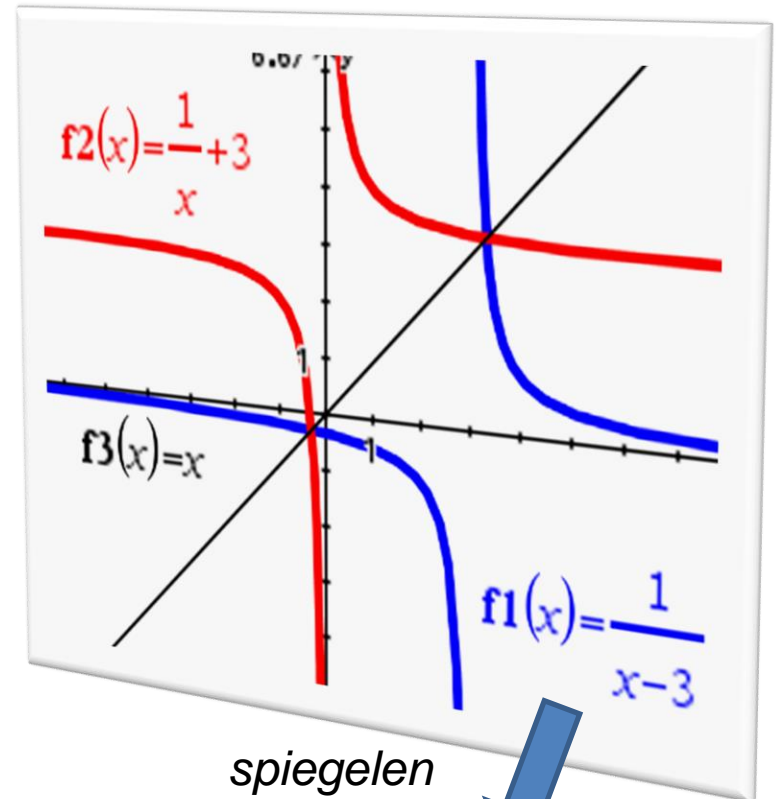
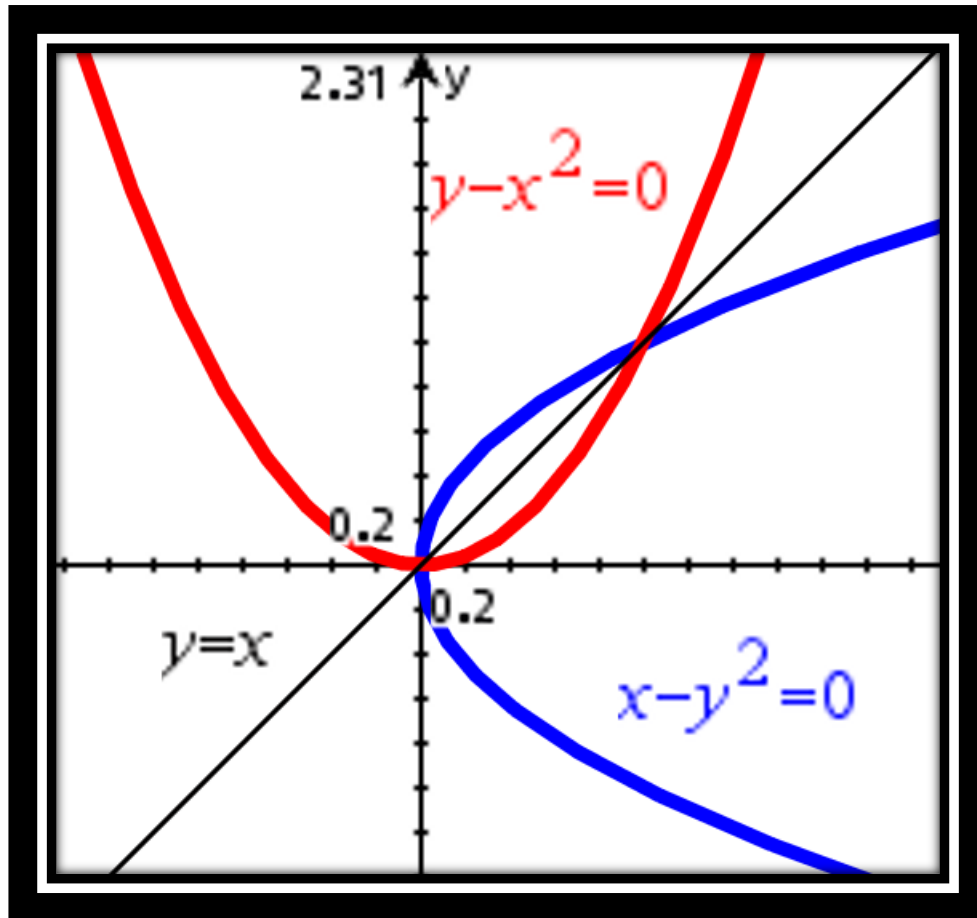
GRAFISCH: elke horizontale lijn zal de grafiek in **hoogstens 1 punt** snijden!

$$F(x, y) = 0 \xrightarrow{\text{inverse}} F(y, x) = 0$$

$$y = f(x) \xrightarrow{\text{inverse}} x = f(y) \\ \Rightarrow y = f^{-1}(x)$$

Inverteren van functies en krommen

spiegelen
rond $y = x$

$$x = \frac{1}{y-3} \rightarrow y-3 = \frac{1}{x} \rightarrow y = \frac{1}{x} + 3$$

Limieten

Conceptueel heel belangrijk!

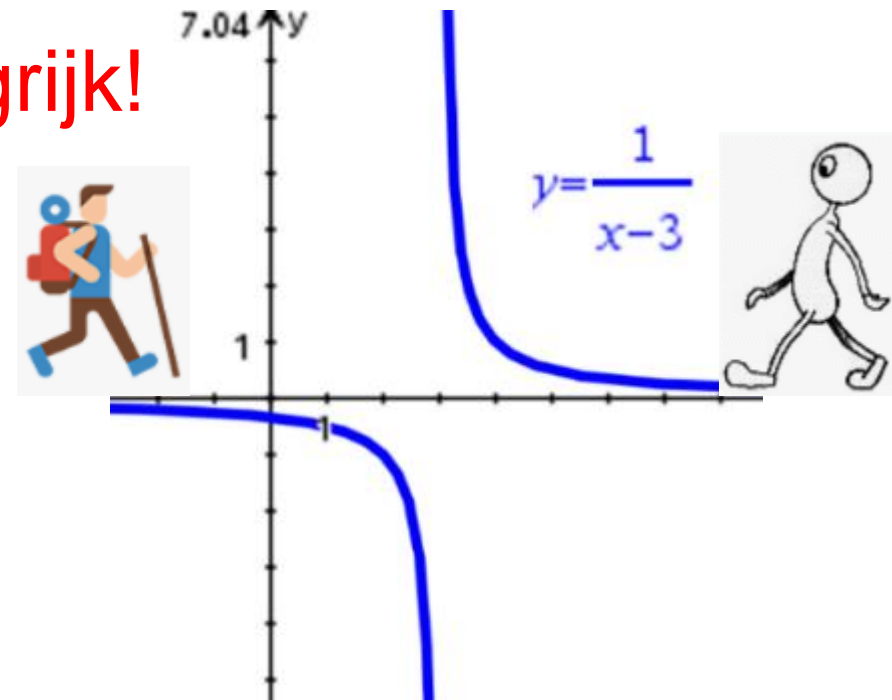
Twee soorten limieten:

- naar +/- oneindig
- naar een getal a

$\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ bestaat

$$\Leftrightarrow f(a-) = \lim_{x \xrightarrow{<} a} f(x) = \lim_{x \xrightarrow{>} a} f(x) = f(a+)$$

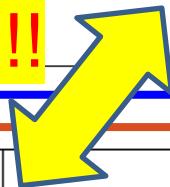

Belangrijke functieklassen

Veelterm-
Breuk-
&
Wortel-
functies

	$\sin x$	$\cos x$	$\operatorname{tg} x := \frac{\sin x}{\cos x}$	$\operatorname{cotg} x := \frac{\cos x}{\sin x}$
dom	$\mathbb{R}$	$\mathbb{R}$	$\mathbb{R} \setminus \{\pi/2 + k \cdot \pi\}$	$\mathbb{R} \setminus \{k \cdot \pi\}$
bld	$[-1, 1]$	$[-1, 1]$	$\mathbb{R}$	$\mathbb{R}$
Periode	2π	2π	π	π
Nulpunten	$k \cdot \pi$	$\frac{\pi}{2} + k \cdot \pi$	$k \cdot \pi$	$\frac{\pi}{2} + k \cdot \pi$
Limieten			$\lim_{x \nearrow \pi/2} \operatorname{tg} x = +\infty$ $\lim_{x \searrow \pi/2} \operatorname{tg} x = -\infty$	$\lim_{x \nearrow \pi} \operatorname{cotg} x = -\infty$ $\lim_{x \searrow \pi} \operatorname{cotg} x = +\infty$

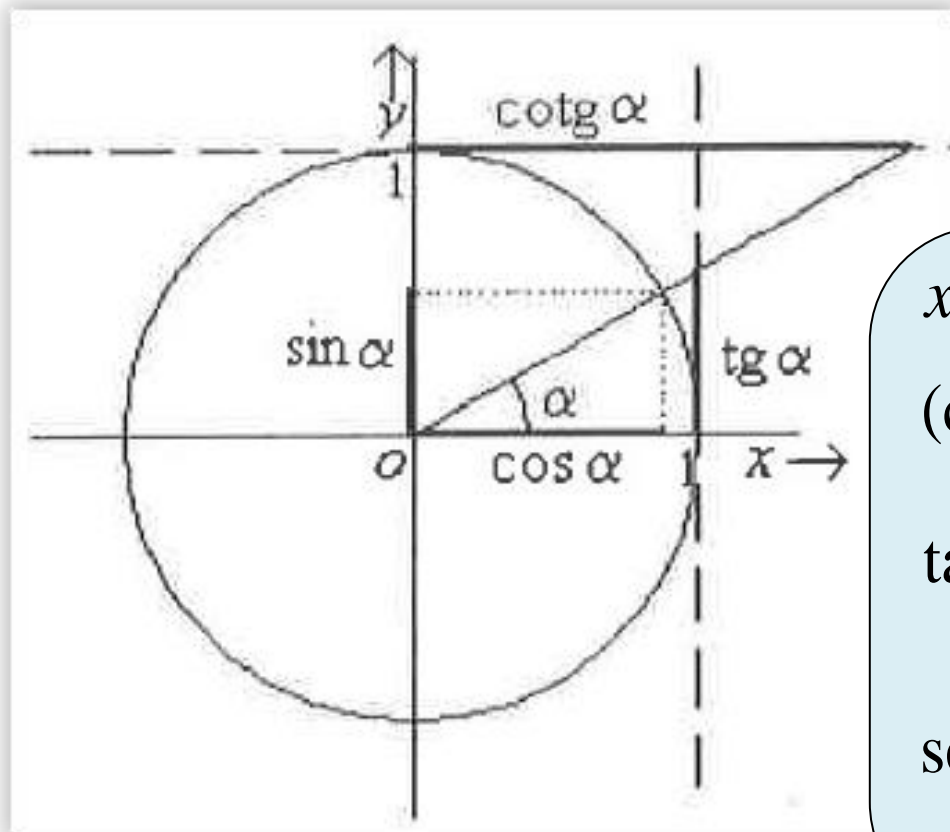
INVERSE !!

	$\operatorname{Bgsin} x$	$\operatorname{Bgcos} x$	$\operatorname{Bgtg} x$	$\operatorname{Bgcotg} x$
dom	$[-1, 1]$	$[-1, 1]$	$\mathbb{R}$	$\mathbb{R}$
bld	$[-\pi/2, \pi/2]$	$[0, \pi]$	$] -\pi/2, \pi/2[$	$] 0, \pi[$
Nulpunten	0	1	0	/
Limieten			$\lim_{x \rightarrow -\infty} \operatorname{Bgtg} x = -\pi/2$ $\lim_{x \rightarrow +\infty} \operatorname{Bgtg} x = \pi/2$	$\lim_{x \rightarrow -\infty} \operatorname{Bgcotg} x = \pi$ $\lim_{x \rightarrow +\infty} \operatorname{Bgcotg} x = 0$

Goniometrische getallen

$(\cos \alpha, \sin \alpha)$ ligt op de goniometrische cirkel (α in radialen)

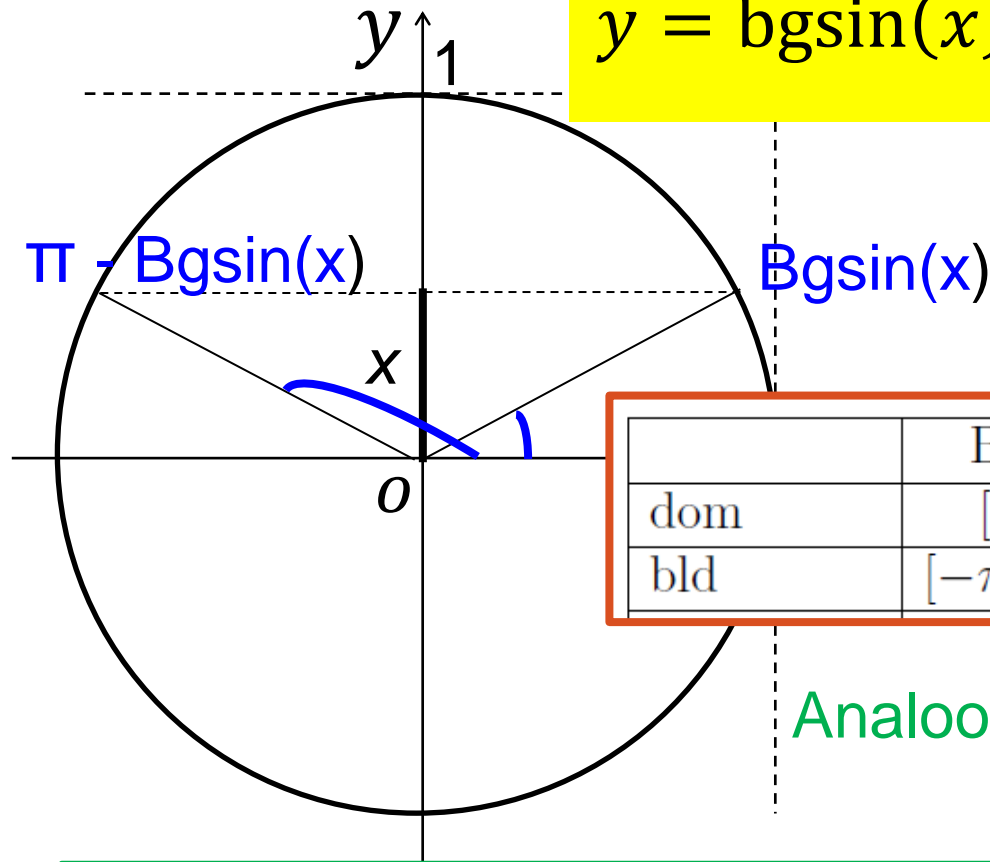
$$x^2 + y^2 = 1$$

$$(\cos \alpha)^2 + (\sin \alpha)^2 = 1$$

$$\tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha}, \quad \cot \alpha = \frac{\cos \alpha}{\sin \alpha}$$

$$\sec \alpha = \frac{1}{\cos \alpha}, \quad \csc \alpha = \frac{1}{\sin \alpha}$$

$$\text{bgsin}(x) \leftrightarrow \text{Bgsin}(x) \text{ ?!!?}$$

$$y = \text{bgsin}(x) = \begin{cases} \text{Bgsin}(x) + k \cdot 2\pi \\ \pi - \text{Bgsin}(x) + k \cdot 2\pi \end{cases}$$

	$\text{Bgsin } x$	$\text{Bgcoss } x$	$\text{Bgtg } x$
dom	$[-1, 1]$	$[-1, 1]$	$\mathbb{R}$
bld	$[-\pi/2, \pi/2]$	$[0, \pi]$	$] -\pi/2, \pi/2[$

Analoog kan je op de goniometrische cirkel aflezen dat

$$x = \cos y \Leftrightarrow y = \text{bgcos } x \Leftrightarrow y = \pm \text{Bgcoss } x + k \cdot 2\pi \quad (k \in \mathbb{Z})$$

$$x = \text{tg } y \Leftrightarrow y = \text{bgtg } x \Leftrightarrow y = \text{Bgtg } x + k \cdot \pi \quad (k \in \mathbb{Z})$$

Belangrijke functieklassen

a^x	$a > 1$	$a < 1$
dom a^x	$\mathbb{R}$	$\mathbb{R}$
bld a^x	$]0, +\infty[$	$]0, +\infty[$
Nulpunten	/	/
$\lim_{x \rightarrow -\infty} a^x$	0	$+\infty$
$\lim_{x \rightarrow +\infty} a^x$	$+\infty$	0

INVERSE !!

$\log_a(x)$	$a > 1$	$a < 1$
dom $\log_a(x)$	$]0, +\infty[$	$]0, +\infty[$
bld $\log_a(x)$	$\mathbb{R}$	$\mathbb{R}$
Nulpunten	1	1
$\lim_{x \rightarrow 0} \log_a(x)$	$-\infty$	$+\infty$
$\lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a(x)$	$+\infty$	$-\infty$

	$\sinh(x)$	$\cosh(x)$	$\tanh(x)$
dom	$\mathbb{R}$	$\mathbb{R}$	$\mathbb{R}$
bld	$\mathbb{R}$	$[1, +\infty[$	$] -1, 1[$
Nptn	0	/	0
Lim	$\lim_{x \rightarrow -\infty} \sinh x = -\infty$ $\lim_{x \rightarrow +\infty} \sinh x = +\infty$	$\lim_{x \rightarrow -\infty} \cosh x = +\infty$ $\lim_{x \rightarrow +\infty} \cosh x = +\infty$	$\lim_{x \rightarrow -\infty} \tanh x = -1$ $\lim_{x \rightarrow +\infty} \tanh x = 1$

$$\cosh(x) = \frac{e^x + e^{-x}}{2}$$

$$\sinh(x) = \frac{e^x - e^{-x}}{2}$$

$$\tanh(x) = \frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}}$$

Exponentiële en logaritmische functies

$$y = a^x$$

$(a > 0, a \neq 1)$

INVERSE !!

$$y = \log_a x \Leftrightarrow a^y = x$$

$(a > 0, a \neq 1)$

GROEIFACTOR

$$f2(x) = (0.5)^x$$

$$f1(x) = 2^x$$

$$f3(x) = x$$

$$f4(x) = \log_2(x)$$

Tot welke macht moet je a verheffen om x uit te komen?

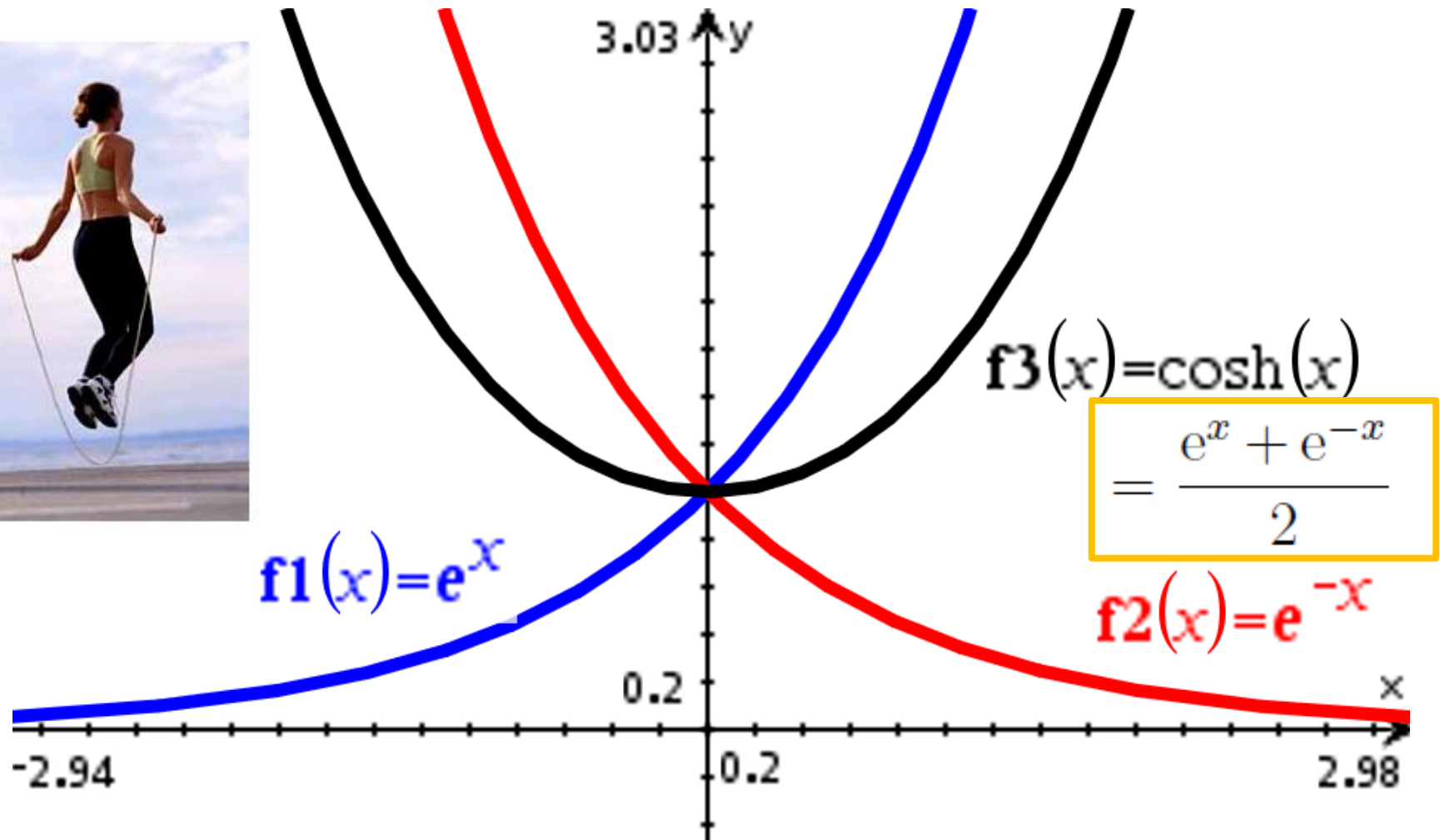
Rekenregels voor machten en logaritmen

- $a^m \cdot a^n = a^{m+n} \Leftrightarrow \log_a(u \cdot v) = \log_a u + \log_a v$
- $\frac{a^m}{a^n} = a^{m-n} \Leftrightarrow \log_a\left(\frac{u}{v}\right) = \log_a u - \log_a v$
- $(a^m)^n = a^{n \cdot m} \Leftrightarrow \log_a(u^n) = n \cdot \log_a u$

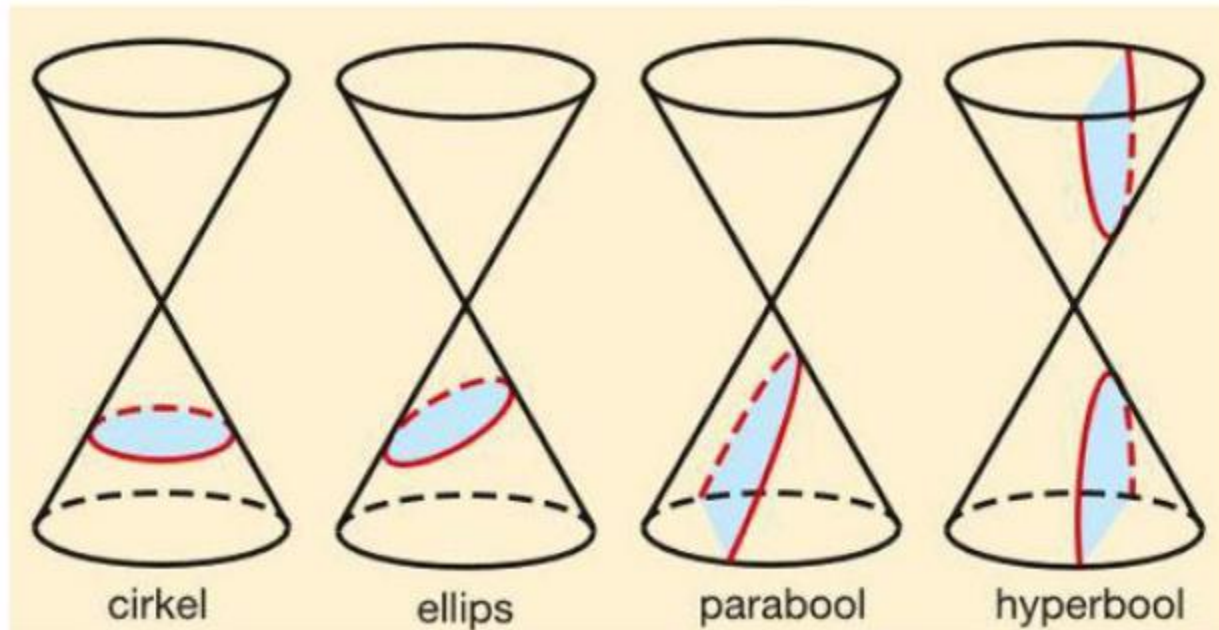
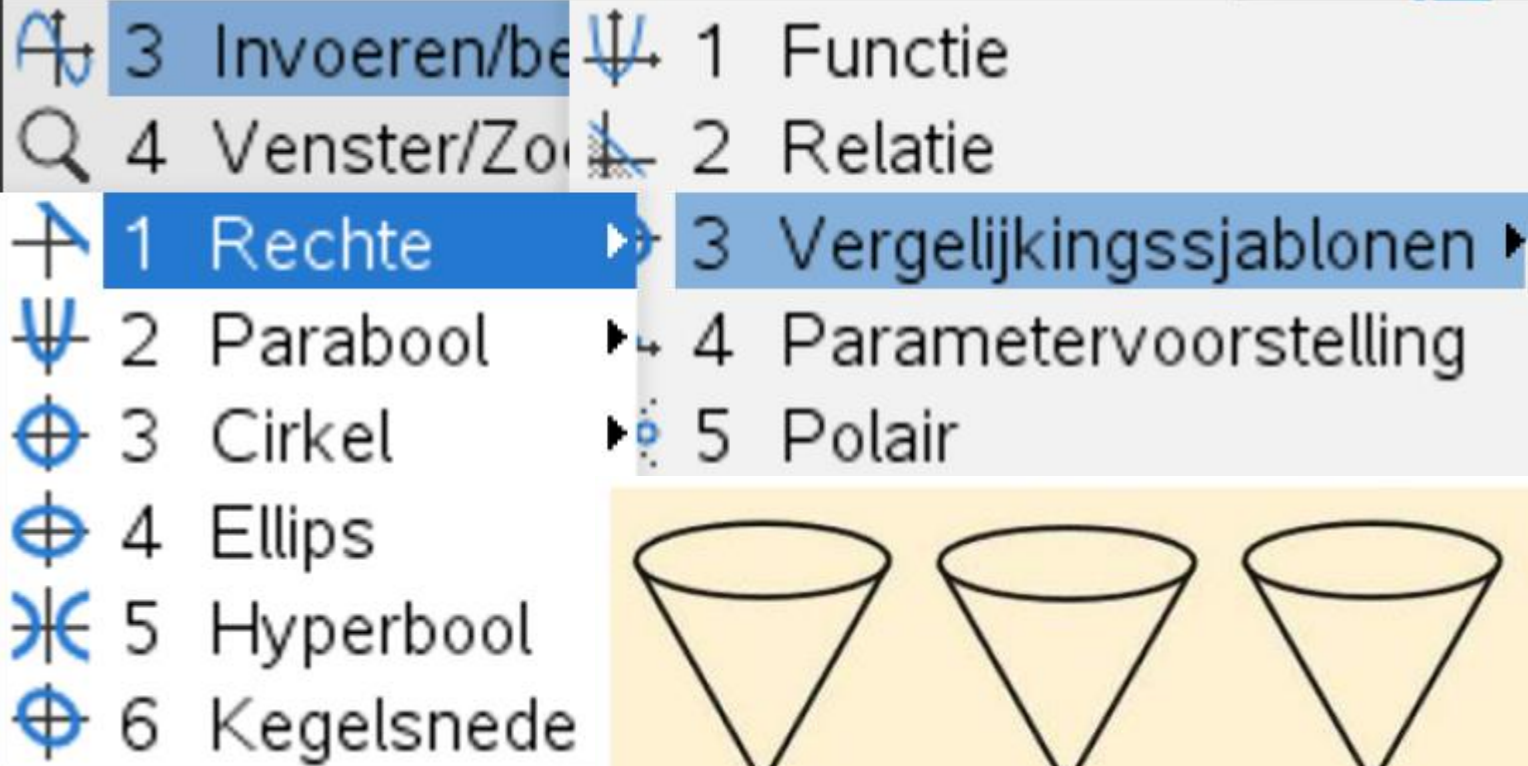
$$a^x = e^{x \cdot \ln a} \quad \text{en} \quad \log_a(x) = \frac{\ln(x)}{\ln(a)}$$

VLEKKELOOS KUNNEN !

Cosinus hyperbolicus

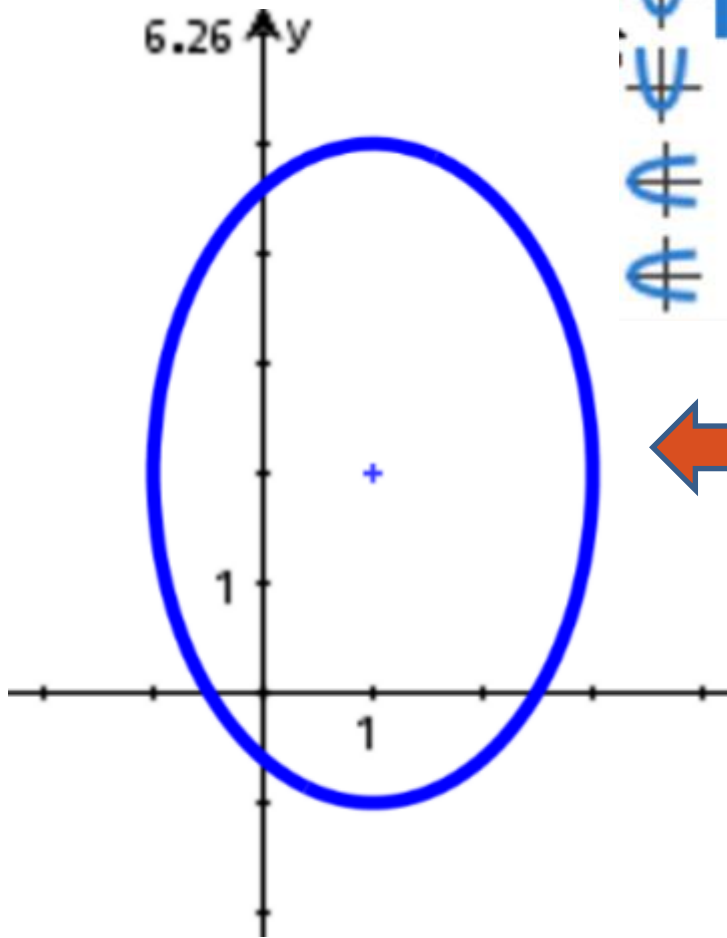
Kegelsneden

Kegelsneden

PARABOOL

- 1 Topformule $y=a \cdot (x-h)^2+k$
- 2 Standaard vorm $y=a \cdot x^2+b \cdot x+c$
- 3 Topformule $x=a \cdot (y-k)^2+h$
- 4 Standaard vorm $x=a \cdot y^2+b \cdot y+c$

← ELLIPS

Parametervergelijking?

Cartesische vergelijking?

Kegelsneden

HYPERBOOL

✳ 1 Oost-west $\frac{(x-h)^2}{a^2} - \frac{(y-k)^2}{b^2} = 1$

✳ 2 Zuid-noord $\frac{(y-k)^2}{a^2} - \frac{(x-h)^2}{b^2} = 1$

Parametervergelijking ?

$$!!! (\cosh(t))^2 - (\sinh(t))^2 = 1$$

$$!!! \left(\frac{1}{\cos(t)}\right)^2 - (\tan(t))^2 = 1$$

KEGELSNEDE

1 Algemeen

$$a \cdot x^2 + b \cdot x \cdot y + c \cdot y^2 + d \cdot x + e \cdot y + f = 0$$

TYPE ?? STEL

$$A = \begin{pmatrix} a & b/2 \\ b/2 & c \end{pmatrix}$$

- (1) $\det(A) = a \cdot c - \frac{b^2}{4} = 0$: de kegelsnede is van het parabolische type.
- (2) $\det(A) > 0$: de kegelsnede is van het elliptische type.
- (3) $\det(A) < 0$: de kegelsnede is van het hyperbolische type.

NU ZELF VERDER AAN DE SLAG ! TO DO...

→ Hoofdstuk 1 verder nakijken in de theoriecursus.

→ Ingesproken lesvideo over “functieklassen”

→ Formularium (Toledo) afdrukken om mee te brengen
naar de werksitzingen !

→ **TOLEDO: 3 pdf-documenten**

- Voorbeeld-oefeningen DOMEIN
- Voorbeeld-oefeningen van IMPLICIET naar EXPLICIET
- Voorbeeld-oefeningen INVERSE FUNCTIE

KIJK DEZE NA TEGEN EERSTE WERKSITTING !!

→ ‘SPELEN’ met het rekentoestel.

→ Ingesproken introductievideo om aan de slag te gaan